

# STUNDU PLĀNS: Kiberterorizēšana

( 5. - 7. klašu skolēniem)

## Apraksts:

Stundu plāns veidots, lai veicinātu skolēnos izpratni par to, kādas var būt sekas neētiskai uzvedībai (kiberterorizēšana - citu aizvainošana; apmelošana utml.) interneta vidē.

## Ilgums:

40 minūtes

## Pēc mācību stundas skolēni varēs:

- 🎯 Izprast, kā izpaužas kiberterorizēšana;
- 🎯 Izprast, kādas sekas ir kiberterorizēšanai;

Stundu plānu sagatavojuši „Net-Safe Latvia” Drošāka interneta centra speciālisti, izmantojot [www.gogivers.org](http://www.gogivers.org) materiālus. Skolotāji drīkst stundu plānus mainīt, papildināt un pielāgot pēc nepieciešamības. Vairāk informācijas par drošību internetā [www.drossinternets.lv](http://www.drossinternets.lv) !

## 1. UZDEVUMS: Diskusija

**Aktivitātes ilgums:** 5 – 10 minūtes

**Nepieciešamie materiāli:** -

**Norādījumi:**

1. Ar skolēniem apspriediet, kā dažādi ar jaunākajām tehnoloģijām saistīti aspekti atvieglo un uzlabo cilvēku dzīvi:

Internets	<i>Piemēram: sniedz padomus par hobijiem un vaļaspriekiem (sportu; ēst gatavošanu; zīmēšanu utml.); vēsta par jaunākajiem notikumiem pasaulē (interneta ziņu portāli); palīdz atrast nepieciešamo informāciju.</i>
Īssziņas	<i>Piemēram: palīdz sazināties ar vecākiem un draugiem situācijās, kad nevaram piezvanīt (piemēram, kino seansa laikā).</i>
Mobilie tālruņi	<i>Piemēram: ātri un ērti palīdz sazināties ar citiem; sniedz ikdienā noderīgus palīgriekus – pulksteni, kalkulatoru, spēles izklaidei.</i>
Sociālie portāli	<i>Piemēram: ļauj sazināties ar draugiem un uzzināt, kas jauns viņu dzīvē.</i>

2. Apspriediet, kā šīs tehnoloģiju sniegtās iespējas daži cilvēki izmanto ļaunprātīgi (aizvainojot, apkrāpjot, pazemojot citus):

Internets	<i>Piemēram: izplata nepatiesu informāciju.</i>
E – pasts	<i>Piemēram: sūta citiem vēstules, kas satur datorvīrusu; sūta draudu vēstules; sūta krāpnieciskas vēstules.</i>
Mobilie tālruņi	<i>Piemēram: veic joku zvanus; terorizē, nemitīgi zvanot.</i>
Sociālie portāli	<i>Piemēram: publicē nepatiesas, aizskarošas ziņas par citiem lietotājiem.</i>

## 2. UZDEVUMS: Patiess/ Nepatiess

**Aktivitātes ilgums:** 10 minūtes

**Nepieciešamie materiāli:** 1.darba lapa

**Norādījumi:**

1. Izdaliet katram skolēnam 1.darba lapu un dodiet laiku tās izpildei;
2. Kopīgi pārbaudiet pareizās atbildes, lai izprastu, kāpēc apglavojums ir patiess/nepatiess

**Atbildes:**

1. NEPATIESS. Ziņas, ko sūti citiem, nav slepenas, un ziņas saņēmējs var izdrukāt ziņu, parādīt to citiem vai pārsūtīt to tālāk, neprasot tavu atļauju. Ja tu nevēlies, lai kāds redz tavu ziņu, tad nesūti to.
2. NEPATIESS. Internetā neviens nav anonīms, pat tad, ja lieto segvārdu, ir iespējams noskaidrot precīzu adresi un ierīci, no kuras ziņa ir sūtīta.
3. NEPATIESS. Kiberterorizēšanas sekas var būt tikpat nopietnas kā terorizēšana reālajā dzīvē.
4. PATIESS. Rupjas ziņas sūtīšana ir kiberterorizēšanas viens no veidiem.
5. PATIESS. Citu personu pazemojoša foto publicēšana ir viens no kiberterorizēšanas veidiem.
6. NEPATIESS. Rupjas atbildes sniegšana arī ir kiberterorizēšana. Ja tu saņem rupju vai aizvainojošu vēstuli – neatbildi.
7. NEPATIESS. Ja saņem aizvainojošas vai rupjas ziņas vai kādā citā veidā tiek pazemots, vienmēr paziņo par to kādam pieaugušajam, kam uzticies.
8. NEPATIESS. Uzdošanās par citu personu internetā ir nosodāma un ir viens no kiberterorizēšanas veidiem.
9. PATIESS. Nekad neatbildi uz aizvainojošu vai rupju ziņu, tas var padarīt situāciju tikai ļaunāku. Pastāsti par šo ziņu kādam pieaugušajam, kam uzticies.
10. NEPATIESS. Gandrīz visās vietnēs, kuras sniedz iespēju sazināties tiešsaitē, ir iespēja bloķēt konkrētus vietnes lietotājus.

### 3. UZDEVUMS: Lomu spēle

**Aktivitātes ilgums:** 20 minūtes

**Nepieciešamie materiāli:** no 2.darba lapas izgrieztas scenāriju kartītes.

**Norādījumi:**

1. Sadaliet klasi vairākās mazās grupās un katrai izdaliet 2.darba lapā drukātās scenāriju kartītes.
2. Aiciniet grupas apspriest scenārijos aprakstītās problēmas un izlemt, kurš spēlēs kuru lomu.
3. Dodiet laiku grupām sagatavoties un aiciniet grupas prezentēt savus scenārijus.
4. Pēc katras grupas mazās etīdes noskatīšanās kopā pārrunājiet redzēto.

## 1. DARBA LAPA: Patiess/ Nepatiess

Lasi apgalvojumu un atzīmē, vai tas ir patiess vai nepatiess!

Apgalvojums	Patiess	Nepatiess
1. Ziņas, ko nosūti citiem, vienmēr paliks privātas.		
2. Internets ir anonīma vide, un neviens nevar izsekot, no kurienes konkrētā ziņa ir sūtīta.		
3. Kiberterorizēšana un tās sekas nav tik nopietnas kā pazemošanai reālajā dzīvē.		
4. Rupjas ziņas sūtīšana ir kiberterorizēšana.		
5. Citu personu pazemojoša foto publicēšana internetā ir kiberterorizēšana.		
6. Rupjas atbildes sniegšana nav kiberterorizēšana.		
7. Tam nebūtu nekādas jēgas, ja es pastāstītu vecākiem, ka saņemu aizvainojošas un rupjas ziņas.		
8. Internetā drīkst uzdoties par citu personu.		
9. Ja es saņemu rupju un aizvainojošu ziņu, man tā ir jāignorē.		
10. Internetā nav iespējams bloķēt personu.		

## 2. DARBA LAPA: Scenāriji

<p>Jūs esat grupa pusaudžu, kas saņēmusi aizskarošu ziņu no cita jūsu drauga. Tā ir par kādu citu pusaudzi no jūsu draugu grupiņas. Viens no jums domā, ka situācija ir nonākusi pārāk tālu.</p> <p>Kas notiek tālāk?</p>	<p>Viens no jūsu klasesbiedriem ir vairākkārt nofotografējis citu jūsu klasesbiedreni ēdam saldumus, un izplata šīs bildes internetā līdzās izsmejošiem komentāriem par meitenes ārējo izskatu. Jums visiem šķiet, ka šis klasesbiedrs ir jāaptur.</p> <p>Kā jūs risināsit šo problēmu?</p>
<p>Viens no pusaudžiem tiek izstumts no draugu bariņa, un viņam neliek mieru, veicot joku zvanus.</p> <p>Ko pusaudzis iesāks? Vai kāds viņam var palīdzēt?</p>	<p>Tu ievēro, ka viena no tavām klasesbiedrenēm ir nomākta. Pēc sarunas klasesbiedrene atklāj, ka ir kiberterorizēšanas upuris, taču liek tev zvērēt, ka nevienam to nestāstīsi.</p> <p>Kā tu rīkosies?</p>